

Zdravý vývoj dítěte aneb cesta k prvním krůčkům

MUDr. Lenka Tománková

Psychomotorický vývoj

- první rok života – rok nejbouřlivějších změn
- psychický a pohybový vývoj spolu v nejranějším věku velice úzce souvisejí, mluvíme o tzv. psychomotorickém vývoji (PMV)
- někdy nemusí kalendářní věk dítěte přesně odpovídat jeho vývojovým možnostem, u některých dětí probíhá celý PMV, nebo jen v některých složkách, rychleji, u jiných zase pomaleji
- pomalejší vývoj v nejranějším věku nemusí být nutně signálem, že i v pozdějším věku se bude dítě vyvíjet pomaleji, a naopak
- každý věk má své zvláštnosti a každé dítě je osobité

Osobitost

**Genetické
faktory**

**Prenatální
období**

Co vývoj ovlivňuje ?

**Sociální
prostředí**

Porod

**Způsoby
stimulace**

**Poporodní
adaptace**

**Zdravotní
stav**

Osobitost

**Hrubá
motorika**

**Jemná
motorika**

Co během vývoje sledujeme ?

**Sociální
kontakt**

Psychika

Řeč

**Vývoj
smyslů**

**Před-
řečové
projevy**

Obecné zákonitosti vývoje

**Vývoj probíhá postupně,
jednotlivé fáze
vývoje nelze přeskočit.**
(pozn: soutěžení vzorů)

- Stabilita a mobilita
- Od středu k periferii
 - Od hlavy k patě

**Učíme se z toho , co cítíme, a to ovlivňuje pohyb.
Pohyb ovlivňuje to, co cítíme.**

Obecná pravidla

- *Respektování časového sledu vývoje
- *Individuální přístup
- *Symetrický přístup
- *Vhodné prostředí, podněty a pomůcky ke stimulaci
- *Včasné rozpoznání odchylek vývoje a vhodné řešení problému

Nejčastější chyby

- *Nerespektování časového sledu vývoje, snaha o „urychlování“ a „usnadňování“ některých dovedností
- *Asymetrický přístup
- *Nevhodné prostředí a podněty ke stimulaci
- *Nevhodné pomůcky

Neonatologická ambulance při NO FN Brno – Obilní trh 11

Stavba Zemské porodnice v Brně na Obilním trhu byla dokončena r.1888, v té době byla nejmodernějším ústavem svého druhu v Rakousku-Uhersku i celé střední Evropě.

Zemská porodnice byla posléze určena za místo výuky porodnictví a gynekologie, a tak v roce 1919 vznikla gynekologicko - porodnická klinika. Samostatný novorozenecký primariát při GPK byl ustanoven od.r.1949. Činnost Neonatologické ambulance při NO byla zahájena v roce 1994.

Spektrum péče

**Vývojová péče o
novorozence nezralé i
zralé; rizikové, s
postižením nebo s
odchylkami PMV.**

Náplň naší práce

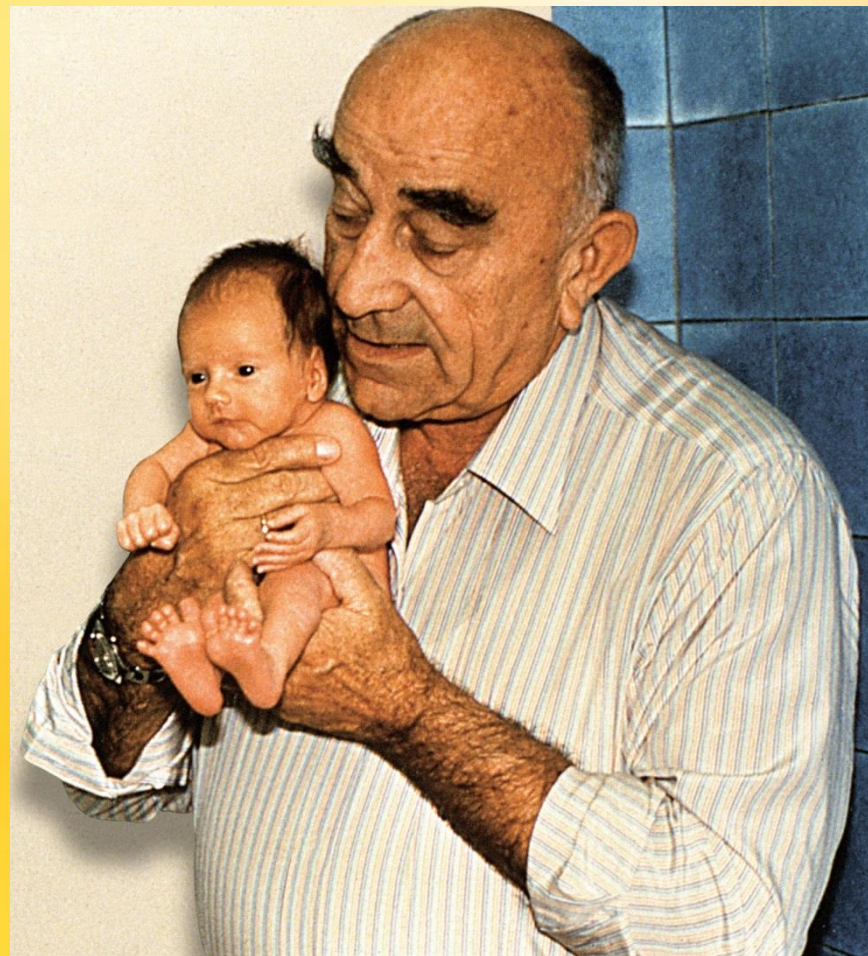
- ❖ Kontakt s rodiči, navázání spolupráce
 - ❖ Anamnéza
 - ❖ Interní vyšetření
- ❖ Zhodnocení prospívání, růstu – antropometrické ukazatele
 - ❖ Vyšetření lékařem dle specializace
- ❖ Naplánování dalšího postupu – očkování, strava, vyšetření – UZ CNS na místě
- ❖ Umožnit kontakt s dalšími odborníky v rámci naší ambulance nebo jiného zdrav.zařízení
- ❖ Vysvětlení aktuálního nálezu, doporučení dalšího postupu – základ tvoří RHB léčebná i podpůrná
 - ❖ Kontroly v jednotlivých trimenonech

Z našeho pracoviště

Prof. MUDr. Václav Vojta

„Maminky bývají těmi nejlepšími diagnostiky svého dítěte. Právě ony pozorují své miminko a tráví s ním velkou část svého času. Postřehy jejich pozorování jsou proto pro odborného lékaře tím nejlepším vstupem pro odhalení případných problémů.“

Vyšetřovací polohy

I. Poloha na zádech

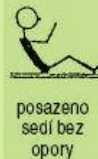
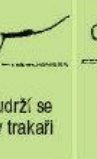
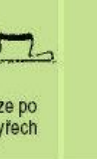
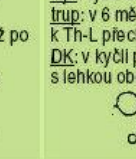
II. Trakční test
(přitahování do
sedu)

III. Poloha na břišku

IV. Závěsy v různých
polohách

V. Vertikalizace
(pasivní postavení
na dolní končetiny),
stoj

VI. Úlekové reakce
(Moro)

1 měsíc	2 měsíce	3 měsíce	4 měsíce	5 měsíců	6 měsíců	7 měsíců	8 měsíců	9 měsíců	10 měsíců	11 měsíců	12 měsíců	
 reflexní úchop	úsmev	 brouká	obrací se za zvukem	sahá po hračce		hraje si s nohama vyslovuje slabiky	opakuje slabiky	zdvojuje slabiky		jedno smyslu pl- né slovo		
					 posazeno sedí bez opory			samo se posadí	na výzvu provede pohyb (pa- ci-paci, pá- -pá, tik-tak apod.)	shazuje hračky, podá, ev. ukáže asi pět zná- mých před- mětů		
					 převrátí se na břicho	 dělá „leta- dlo“ (pivo- tuje)	 udrží se v trakuři	 leze po čtyřech		vyleze na schod		
hlava: lehce sklo- něna trup: lehká flexe HK a DK: vol- ná flexe		šije: sym. extenze až k ramenům trup: sym. extenze až po střední Th HK a DK: volná flexe		šije: sym. extenze trup: v 6 měs. sym. extenze až k Th-L přechodu DK: v kyčli pravouhlá flexe s lehkou abdukcí		od 7. měsíce se rozvíjí volná extenze DK						
												
										svrchní HK a DK: volná extenze a abdukce		
					DK: aktivně přitahovány k bříšku			DK: volná ext. s lehkou abdukcí v kyčli				

Základní milníky vývoje hrubé motoriky

- stabilní poloha na zádech
 - pasení koníčků
- otáčení ze zad na bříško, rotace na bříšku
- pozice na čtyřech, lezení zkříženým vzorem
 - sed (šikmý, překážkový, klasický)
 - postavení přes ná krok, s přidržením
 - obcházení (kvadrupedální chůze)
 - postavení se ve volném prostoru
 - následně samostatná chůze

Přehled vývoje I.

Další milníky PMV

- zraková fixace
- otočení za zvukem
 - úsměv
- otevírání pěstiček
- úchop dlaňový
- úchop pinzetový
- koordinace O-R, O-R-Ú, R-N, R-N-Ú
- předřečové projevy
- začátky vývoje řeči
 - napodobování
 - způsoby krmení

...

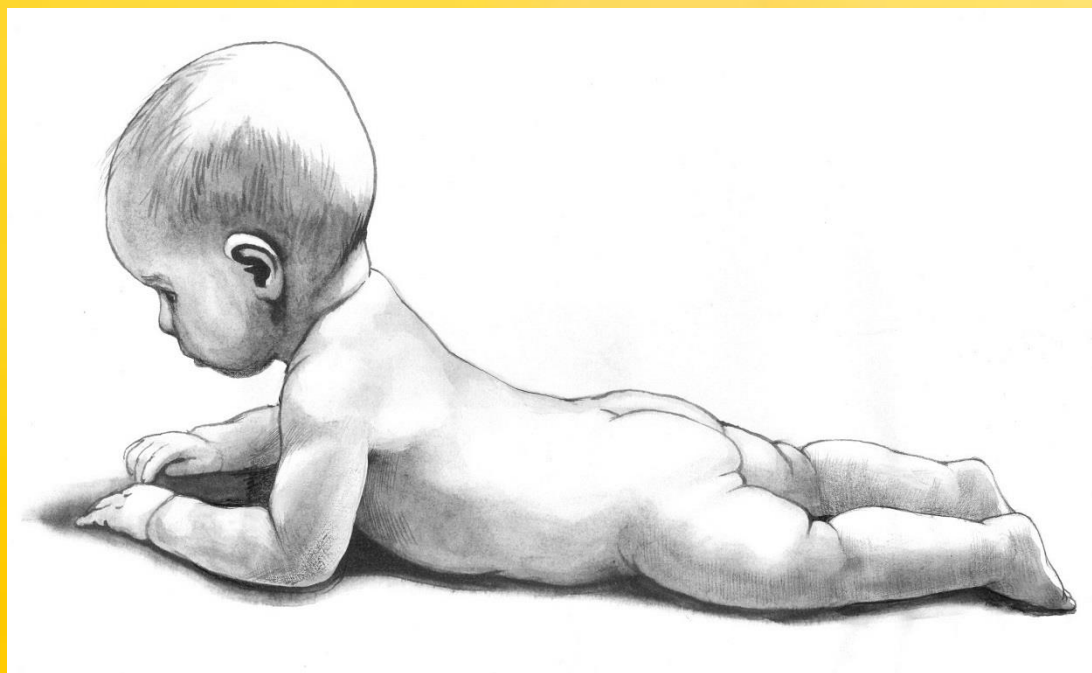
I. TRIMENON

Miminko se adaptuje na nové prostředí, přijímá informace o sobě samém a postupně začíná vnímat i své okolí.

Pozvolna si zvyká na vliv gravitace, nejprve v poloze na zádech, posléze také v poloze na břišku, velkého významu nabývá symetrie.

Na konci tohoto trimenonu děťátko v leže na břišku **pase koníky**.

Třetí měsíc je i v mnoha dalších ohledech hraniční.

II. TRIMENON

V tomto období
rozvíjí dítě své
dovednosti v poloze
na zádech i na
bříšku, objevuje se
první zkřížený vzor a
následně přetáčení
na bříško.

Důležitá je i
schopnost rotace v
poloze bříšku – dítě
dělá hodiny.

**Dítě potřebuje volný
prostor.**

Rozvoj ve volném prostoru

III. TRIMENON

Dítě rozvíjí hru na podložce a ve volném prostoru, nastává pohyb vpřed nebo vzad (plazení a couvání), posléze se dostává do druhého vzpřímení – poloha na všech čtyřech, zde se pohupuje a začne lézt po čtyřech.

Důležité je lezení ve správném vzoru, a to zkříženém.

Z pozice na čtyřech si pak děťátko dokáže sednout.

Nedáváme do chodítka, hopsadla

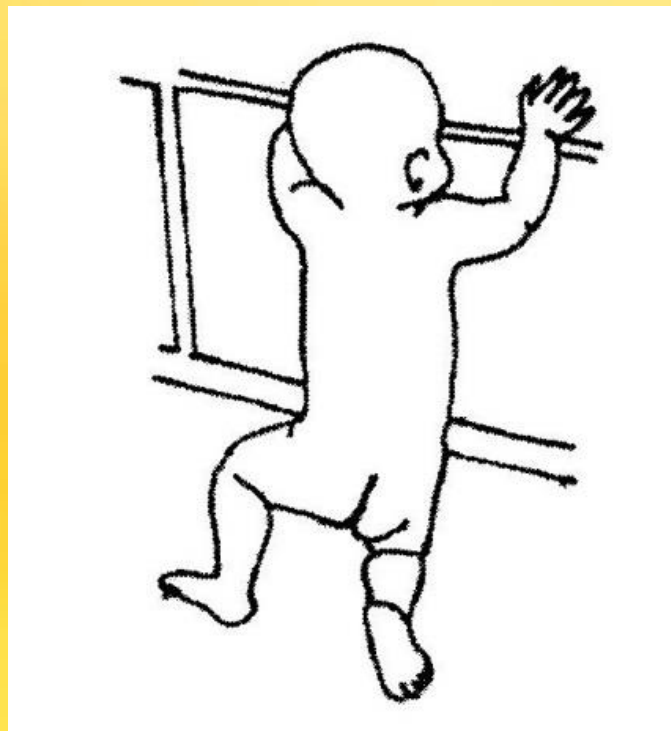
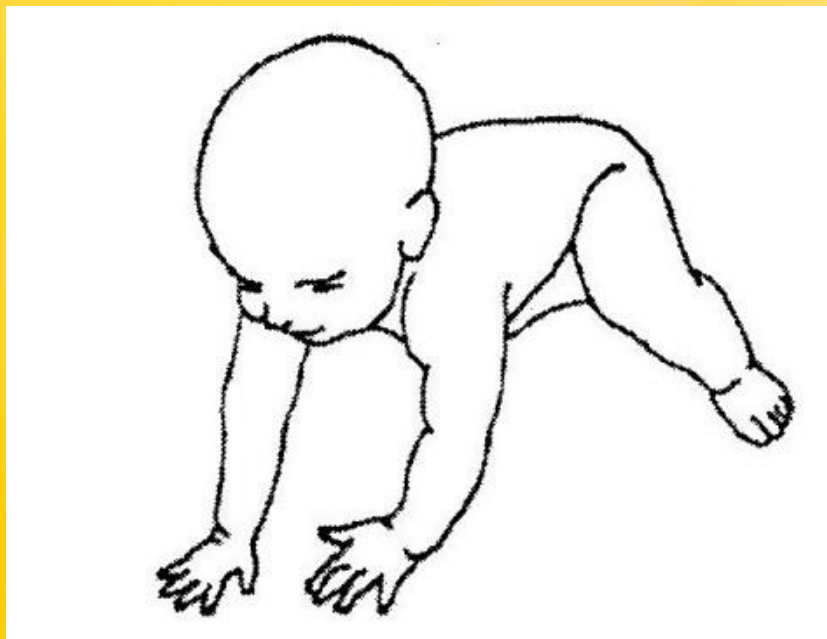

IV. TRIMENON

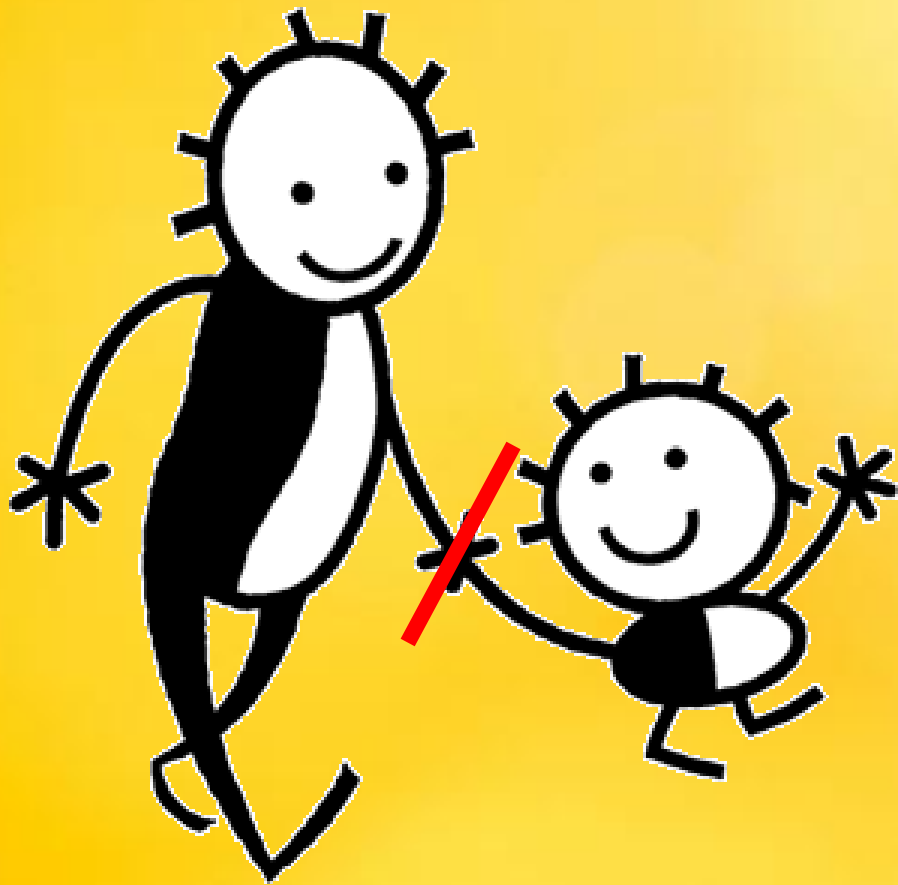
V tomto období se dítě dostává do vzpřímeného kleku, u opory, překážky se s nárokem postaví a začíná obcházet, nejprve s úkroky do stran.

V různém časovém odstupu pak začíná období samostatné chůze a také samostatné postavení v prostoru.

Je důležité na tuto dovednost nespěchat, neusnadňovat ji, tedy hlavně nevodit za ruce.

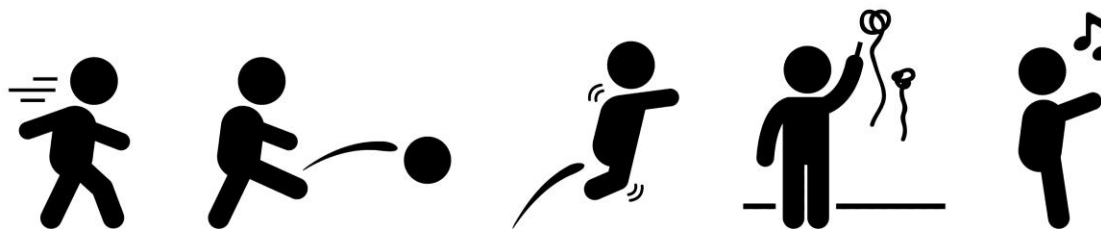
**Nevodíme za ruce,
botičky až do terénu**

Přehled vývoje II.

12 - 18 months

18 - 24 months

2 - 3 years

Závěr

Je důležité sledovat, jestli dítě během prvního roku postupuje po normální vývojové linii, ale i jednotlivé milníky vývoje mají určitý rozsah a dobu, kdy dítě dosáhne určitého vývojového stupně, určují mnohé faktory; některé z nich můžeme ovlivnit a negativní vlivy co nejvíce eliminovat.

Správná stimulace, manipulace a péče odpovídající věku dítěte je velmi důležitá již od narození, první rok života je rokem výrazných vývojových změn, je nutné sledovat tento vývoj pečlivě a správně reagovat při jeho odchylkách.

Narození miminka a jeho první rok jsou pouze startem do života. Jedním z cílů naší práce je, aby tento start byl šťastný, optimistický a případné problémy řešeny i s ohledem na vývoj následný. Důležitou součástí naší práce je co nejlepší spolupráce s rodiči a jejich motivace.

***Děkuji za
pozornost.***

